

Nr 84.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till Navigationsskolorna: Skolhälsovård; given Stockholms slott den 14 februari 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gunnar Myrdal.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Myrdal.

I skrivelse den 26 juni 1946, nr 407, anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte för 1947 års riksdag framlägga förslag om obligatorisk läkarundersökning av navigationsskolornas elever. I anledning därav anbefalldes Kungl. Maj:t enligt beslut den 5 juli 1946 kommerskollegium och medicinalstyrelsen att gemensamt verkställa utredning i ämnet samt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Vid anmälan i årets statsverksproposition, tionde huvudtiteln, av anslaget till navigationsskolornas omkostnader erinrade jag om att *kommerskollegium*

och *medicinalstyrelsen* till åtlydnad av beslutet den 5 juli 1946 i skrivelse den 30 november 1946 inkommit med förslag till organisation av den skolhygieniska verksamheten vid navigationsskolorna. Förslaget, som vid tidpunkten för ifrågavarande anmälan var föremål för remissbehandling, föranledde icke då någon hemställan från min sida. Sedan remissbehandlingen av ärendet numera slutförts, torde jag nu få anmäla detsamma.

Ämbetsverken anse, att obligatorisk läkarundersökning av navigations-skolornas elever bör anordnas, och ha funnit den organisation, som numera genomförts vid de tekniska läroverken, vara lämplig även för navigations-skolorna. Ämbetsverken ansluta sig till ett av skolöverläkaren på anmodan av medicinalstyrelsen utarbetat förslag av innebörd att vid navigationsskolorna skulle anställas skolläkare och skolsköterskor med samma åligganden som vid de tekniska läroverken samt att vid skolorna skulle vidtagas åtgärder för läkarundersökning av eleverna jämte fortlöpande kontroll av deras hälso-tillstånd. Statens kostnader för genomförande av förslaget skulle hänföra sig till arvoden åt läkare och sköterskor, kostnader för förbrukningsartiklar samt engångskostnader för instrumentarier samt möblering av läkar- och sköterske-rum. Till arvoden åt skolläkare och skolsköterskor föreslås skola anvisas förslagsvis 5 500 kronor. Ämbetsverken föreslå vidare, att det för nästa bud-getår föreslagna förslagsanslaget till omkostnader vid navigationsskolorna, 30 500 kronor, höjes med 1 000 kronor för inköp av förbrukningsartiklar samt att ett reservationsanslag av 20 000 kronor anvisas för engångskostna-derna. Ämbetsverken anföra till stöd för kostnadsberäkningarna i huvudsak följande.

Arbetet för l ä k a r n a vid navigationsskolorna blir principiellt detsamma som vid de tekniska läroverken. Man kan utgå ifrån, att skolläkarens arbete med de i aftonundervisningen deltagande eleverna blir större än för vanliga elever, då nämnda elevgrupp har särskilt lång arbetsdag. Å andra sidan blir arbetet med de elever som ha kortare läsår (skeppar- och 3:e maskinistklass, dagkurs) mindre betungande än med övriga elever. Den mest betydelsefulla delen av arbetet, den första undersökningen, blir dock densamma för alla elever. Läkarna vid navigationsskolorna böra ha samma arvoden som vid de tekniska läroverken, dock med den inskränkningen att för de elevgrup-per (skeppar- och 3:e maskinistklass, dagkurs) som endast ha $\frac{1}{3}$ läsår bör beräknas ett lägre rörligt arvode. Enligt bestämmelserna i Kungl. brev i äm-net den 22 juni 1945 utgår vid de tekniska läroverk, där relevantalet uppgår till högst 400, skolläkararvodet dels såsom ett fast arvode, 400 kronor, dels såsom ett rörligt arvode med en krona 75 öre för varje under höstterminen närvarande lärjunge. Enligt denna princip och med iakttagande av att det rörliga arvodet för elever med kortare läsår förslagsvis sättes till en krona, varvid beaktats att läkarens huvudsakliga arbete består av den första under-sökningen, bli arvodena för läsåret 1947/48 följande, nämligen i Stockholm 658 kronor, i Göteborg 784 kronor, i Malmö 700 kronor, i Härnösand 616 kronor och i Kalmar 508 kronor, eller tillhopa 3 266 kronor.

Enligt förenämnt Kungl. brev den 22 juni 1945 utgår arvode till vid tek-niskt läroverk anställd s k o l s k ö t e r s k a med 75 kronor för hel vecka och med tre kronor 75 öre för timme under kortare tjänstgöring än en vecka i följd. Enligt vad kollegium inhämtat från överstyrelsen för yrkesutbildning har denna överstyrelse föreslagit, att arvodet för hel vecka vid heltidstjänst-

göring skulle höjas till 100 kronor från budgetåret 1947/48. Vid navigations-skolorna börjar läsåret i de flesta klassavdelningarna i augusti månad. Vid alla navigationsskolor utom den i Kalmar bör sköterskan hava heltidstjänst under en vecka vid höstterminens början. I Kalmar, där elevantalet då understiger 50, bör en halv vecka vara tillfyllest. Därefter börja nya klassavdelningar i september (övermaskinistklasser och 3:e maskinistklass, dagkurs i Malmö) samt i januari (skepparklasser i alla skolor och 3:e maskinistklasser, dagkurs i Stockholm, Göteborg och Härnösand). Vid början av varje sådan klassavdelning bör skolsköterskan hava heltidstjänst under en halv vecka. För de delar av läsåret, då sköterskan ej har heltidstjänst, bör antalet tjänstgöringstimmar i veckan vara 2 utom under höstterminen vid navigationsskolan i Kalmar, där 1 timme bör vara tillfyllest. Enligt dessa grunder bli arvoden till skolsköterskor för budgetåret 1947/48 följande, varvid räknats med 100 kronor för hel vecka och 50 kronor för halv vecka vid heltidstjänst, nämligen i Stockholm, Göteborg och Härnösand 462 kronor 50 öre, i Malmö 508 kronor 75 öre och i Kalmar 308 kronor 13 öre, eller sammanlagt 2 204 kronor 38 öre.

För förbrukningsartiklar erfordras enligt uppgift av skolöverläkaren ett årligt belopp av 200 kronor för varje skola eller tillhopa 1 000 kronor.

Engångskostnaderna för instrumentarier uppgå enligt en av skolöverläkaren uppgjord plan till 1 750 kronor för varje skola eller tillhopa 8 750 kronor.

Engångskostnaderna för möblering av läkar- och sköterskerum belöpa sig enligt skolornas beräkningar till tillhopa 11 250 kronor, varvid förutsatts möblering enligt en förteckning över standardutrustning, som erhållits av skolöverläkaren i Stockholms folkskoledirektion.

Över ämbetsverkens förslag har *statskontoret* avgivit infordrat utlåtande. Statskontoret förklarar sig icke ha funnit anledning till erinran mot bifall till förslaget.

Jag torde få erinra om att 1944 års riksdag beslutat genomföra en förbättring av den skolhygieniska verksamheten vid de flesta av de läroanstalter, som stå under skolöverstyrelsens överinseende, samt att en motsvarande förbättring beslutats av 1945 och 1946 års riksdagar bland annat beträffande övriga läroanstalter, som lyda under skolöverstyrelsen, samt beträffande de tekniska läroverken. Kommerskollegium och medicinalstyrelsen ha nu föreslagit, att skolhälsovården vid navigationsskolorna skulle ordnas på i stort sett samma sätt som vid de tekniska läroverken. Jag ansluter mig till detta förslag och förordar således, att obligatorisk läkarundersökning av navigationsskolornas elever kommer till stånd från och med budgetåret 1947/48.

Ämbetsverken ha beräknat, att ett genomförande av förslaget skulle medföra en årlig kostnad av 6 500 kronor, varav 5 500 kronor till arvoden åt skolläkare och skolsköterskor samt 1 000 kronor till förbrukningsartiklar. Jag har icke något att erinra mot ämbetsverkens beräkning av ifrågasvarande arvoden. Uppskattningen av kostnaden för förbrukningsartiklar föranleder ej heller någon erinran från min sida.

Enligt ämbetsverkens beräkningar erfordras jämväl ett engångsanslag av 20 000 kronor till instrumentarier samt möblering av läkar- och sköterske-

*Departements-
chefen.*

rum. Jag vill emellertid framhålla, att samtliga navigationsskolor utom den i Kalmar äro belägna å orter, där teknisk läroanstalt finnes. Det skulle därför kunna ifrågasättas, huruvida icke vid de tekniska läroanstalterna förefintliga lokaler samt instrumentarier och övrig utrustning för den skolhygieniska verksamheten i viss utsträckning skulle kunna utnyttjas för motsvarande verksamhet vid navigationsskolorna. Enligt vad jag under hand inhämtat kan emellertid detta av olika skäl icke lämpligen låta sig göra. Vid sådant förhållande och då ämbetsverkens kostnadsberäkningar beträffande engångsanskaffningarna böra godtagas, tillstyrker jag, att för ändamålet avses ett belopp av 20 000 kronor. Jag förutsätter emellertid, att ämbetsverken vid anskaffningarna begagna alla de möjligheter till besparingar, som må stå till buds.

För nästa budgetår torde medel för bestridande av såväl arvodena och kostnaderna för förbrukningsartiklarna som kostnaderna för engångsanskaffningarna böra anvisas över ett särskilt anslag. Anslaget, som bör bestämmas till 26 500 kronor, synes böra uppföras såsom förslagsanslag. Av anslaget böra högst 20 000 kronor få användas till engångsanskaffningarna.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Skolhälsovård* för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 26 500.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivan Eckersten.